

RECENZIE

la monografia profesorului Gheorghe Ciobanu „Resuscitarea cardiorespiratorie și cerebrală”
Chișinău, 2014, Vol. I – 772 p.; Vol. II – 1036 p.

După monografia „Șocul”, înalt apreciată de opinia medicală din Republică, iată că a apărut o nouă publicație de elită „Resuscitarea cardiorespiratorie și cerebrală”, vol 1, 2, editată la tipografia „Nova Prim”, la recomandarea Consiliului Metodic Central al USMF „Nicolae Testemițanu”, avându-i drept referenți pe Gh. Ghidirim, academician al AȘM, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar, șef catedră Chirurgie nr. 1 „Nicolae Anestiadi”, USMF „Nicolae Testemițanu”, St. Groppa, academician al AȘM, coordonator al secției Științe medicale, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar, șef catedră Neurologie și neurochirurgie a USMF „Nicolae Testemițanu” și V. Cojocar, doctor habilitat în științe medicale, profesor universitar, șef catedră Anesteziologie și reanimatologie nr. 2, USMF „Nicolae Testemițanu”.

În preambula monografiei, autorul constată că asistența medicală urgentă este una *polisilogistă, polipractică și multidisciplinară*. Începând de la teantropul Asclepios, urmat de Rudolf Virchow, perioada industrializării și cea contemporană, caracterizată prin creșterea incidenței aterosclerozei cu consecințe cardiace și cerebrale, acesta este parcursul scurt al cunoașterii patologiei cardiovasculare, pulmonare și cerebrale. Creșterea populației până la 7 mlrd de locuitori cu 10% - oameni vârstnici și cu o perspectivă de 21% către 2050 fac problemele abordate extrem de importante pentru medicina de urgență. Aceasta, conform autorului, necesită reorganizarea și fortificarea capacităților de intervenție, stabilizare și tratament, monografia venind în întâmpinarea interesului justificat al medicilor de urgență și terapie intensivă.

Capitolul I Fiziopatologia morții și principiile reanimării cuprinde 10 subcapitole consacrate stărilor terminale, modificărilor cadaverice precoce și tardive, mecanismelor biochimice, care au loc în creierul și miocardul, care moare,

cauzelor stopului cardiac, morții rapide. Tabelele și figurile completează bogatul material teoretic.

Capitolul II Moartea subită cardiacă include: definiția, epidemiologia, etiologia, schimbările morfopatologice proprii acestei patologii, tratamentul acesteia. Deosebit de utilă este informația preconizată practicii medicului de urgență, consacrată cauzelor frecvente ale morții subite cardiace. Algoritmii suportului vital bazal în moartea subită cât și cel al Suportului Vital Avansat Cardiac sunt utile și clare pentru acțiune în situațiile de maximă urgență. Importantă este și terapia postresuscitare propusă, cunoscută mai recent.

Capitolul III Insuficiența respiratorie acută și cronică în acutizare. În cele 8 subcapitole, pe lângă fiziopatologia respirației, sunt prezentate și particularitățile aparatului respirator la copii. Celelalte forme de insuficiență respiratorie acută, astmul bronșic acut, sunt ilustrate cu tabele și figuri foarte sugestive și ușor de analizat. Fiecare din subcapitole se finalizează cu concluzii și bibliografie de ultimă oră. Este prezentată terapia patologiilor pulmonare, inclusiv antibioterapia contemporană. Algoritmii de tratament sunt cele, care în mod succint și foarte concret, prezintă atitudinea terapeutică în diverse sindroame respiratorii. Trebuie de menționat subcapitolul 3,8 – medicația de bază, dispozitive și manopere utilizate în tratamentul insuficienței respiratorii acute și cronice. Se caracterizează preparatele necesare medicației cu doze începând cu nou-născuții și finalizând cu adulții cu cord pulmonar sau insuficiență cardiacă congestivă. Este subliniat rolul oxigenoterapiei în hipoxie, racordarea la dispozitive și aparate de administrare (măști, baloane portabile, intubație oro-traheală). Important ni se pare și algoritmul managementului căilor aeriene dificile, foarte necesar în practica cotidiană.

Capitolul IV Resuscitarea cardiorespiratorie și cerebrală cuprinde 19 subcapitole. Istoricul resuscitării cardiorespiratorii și cerebrale descrie etapele dezvoltării metodelor moderne de resuscitare, încadrată între anii 1966 și 2010, finalizând cu lanțul de supraviețuire propus de Consiliul European de Resuscitare și adoptat în 2010. Capitolul este încărcat cu recomandări și explicații practice, necesare serviciului de reanimare și terapie intensivă și serviciului de urgență (*deschiderea căilor aeriene, „tripla manevră Safar”, intubația naso-faringiană, metodele de dezobstrucție a căilor respiratorii superioare, cricotirotomia și cricotirotomia pe ac, metodele de ventilație, utilizarea defibrilatoarelor*). Sunt prezentate minuțios medicamentele utilizate în resuscitarea cardiorespiratorie și cerebrală. Cu lux de amănunte sunt expuse defibrilatoarele în evoluția lor istorică.

Capitolul V Managementul sindroamelor coronariene acute include 5 subcapitole, care cuprind fiziologia și anatomia sistemului cardiovascular, angina pectorală, infarctul

miocardic acut și șocul cardiogen, modificările în ghidurile 2010 ale Consiliului European de Resuscitare.

Capitolul VI *Tulburări de ritm și de conducere peristop* încorporează 5 subcapitole ce descriu ECG-grafia cu scurt istoric de apariție și evoluție, fiziopatologia tulburărilor de ritm și conducere, principiile terapeutice precum și medicamentele utilizate în tratamentul tahiaritmiilor și bradicardiei.

Capitolul VII *Managementul tromboembolismului pulmonar* este compus din 4 subcapitole: terminologie, etiopatogenie și fiziopatologie, clasificare, manifestări clinice ale TEP și, desigur, tratamentul prespital, spital și profilaxia TEP. Acest capitol este un reper în practica cotidiană a chirurgilor, anesteziologilor, medicilor de urgență, care sunt mereu în preajma acestor pacienți gravi.

Capitolul VIII *Managementul accidentelor vasculare cerebrale* include definiția, epidemiologia și anatomofiziologia accidentelor vasculare, clasificarea, manifestarea clinică, profilaxia primară și secundară, precum și managementul terapeutic al pacientului cu AVC.

Capitolul IX. *Stopul cardiac în situații specifice: tulburări electrolitice, intoxicații, înec, hipotermie, hipertermie, astm, anafilaxie, traumatism, sarcină și electrocutare.*

În cele 12 subcapitole, situațiile clinice sunt prezentate cu lux de amănunte, la un nivel contemporan european și mondial.

Capitolele X și XI sunt consacrate *Suportului vital bazal și avansat pediatric și resuscitarea neonatală*. Specificul stărilor de urgență la copil și nuanțele evoluției copilului critic cuprind informația necesară medicilor neonatologi și pediatriilor.

Capitolul XII *Etica în resuscitarea cardiorespiratorie și cerebrală și deciziile luate, vizând sfârșitul vieții*. Pentru prima dată este tratată responsabilitatea etică și juridică a personalului medico-sanitar în legislația Republicii Moldova.

Fiecare capitol este dotat cu referințe bibliografice importante și actuale. Anexele, indexul alfabetic încheie cele 2 volume ale monografiei. Monografia are o ținută poligrafică de excepție, limbajul textual este impecabil, iar iconografia ce cuprinde tabele, figuri, scheme, poze completează câmpul informațional al monografiei, care ar putea deveni „manualul de căpătâi” al anesteziologilor și al specialiștilor în terapia intensivă, al echipelor de urgență, rezidenților, medicilor de familie, cardiologilor, pulmonologilor și al celorlalți medici interesați. Monografia deja a fost menționată cu premiul Mare și Medalia de Aur la expoziții internaționale de carte.

Am propune ca această monografie să fie înaintată pentru Premiul de Stat al Republicii Moldova. Suntem în așteptarea altor lucrări la fel de valoroase ale autorului.

Romeo Șerbina, dr. șt. med., conferențiar
Catedra Chirurgie nr. 1 „Nicolae Anestiadi”
USMF „Nicolae Testemițanu”

